

בבא קמא סט

ר' יוחנן (כרב נחמן)	ריש לקיש (כרב)
חייב בארבעה וחמישה	פטור מארבעה וחמישה

קושי על ריש לקיש: איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש: **גב והקדיש ואחר כך טבח - משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה**; אימת?

- אילימא ~~לפני~~ ~~אגש~~, מי קדוש? **א"כ כי יקדיש את ביתו קדש** אמר רחמנא, מה ביתו שלו, אף כל שלו!
 - אלא פשיטא לאחר יאוש,
 - וטעמא דהקדיש הוא דאינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה, דכי קא טבח - דהקדש קא טבח,
 - אבל לא הקדיש - טבח משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ואי סלקא דעתך יאוש קונה, אמאי משלם? שלו הוא טובח, שלו הוא מוכר!
- תירוץ: א"ל: הכא במאי עסקינן – **(לפני יאוש)** כגון שהקדישוהו בעלים ביד גב. קושי 1: ומי קדוש? והאמר ר' יוחנן: גזל ולא נתיאשו הבעלים - שניהן אינן יכולין להקדיש, זה לפי שאינו שלו, וזה לפי שאינו ברשותו!
- תירוץ: אמרי: הוא דאמר כצנועין, דתנן: **הצנועין מניחין את המעות, ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות האלו**.
- קושי 2: והרי חזרה קרן לבעלים (אין **האכלתא תאכלתא** **האכלתא**!) תירוץ: כשעמד בדין (לפני שהקדישו בעלים). קושי: היכי דמי?

- אי דאמרי 'צא תן לו', מאי איריא **הקדיש**? אפילו לא הקדיש נמי לא ליחייביה! דאמר רבא:
 - צא תן לו, טבח ומכר - פטור, מ"ט? כיון דפסקה למילתיה וטבח ומכר הוה ליה גזלן, וגזלן אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה;
 - חייב אתה ליתן לו, טבח ומכר - משלם תשלומי ארבעה וחמשה, מ"ט? כיון דלא פסקה מילתא אכתי גב הוא תירוץ: לא צריכא, דאמרי ליה חייב אתה ליתן לו.

דיון בדברי ר' יוחנן: גופא, אמר רבי יוחנן: גזל ולא נתיאשו הבעלים - שניהם אינן יכולים להקדיש, זה לפי שאינו שלו, וזה לפי שאינו ברשותו.

קושי: ומי אמר ר' יוחנן הכי? והא"ר יוחנן: הלכה כסתם משנה, ותנן: **כרם רבעי היו מציינין אותו בקווצות אדמה**, סימנא כי אדמה, מה אדמה איכא הנאה מינה, אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתנויי מינה; **ושל ערלה - בחרסית**, סימנא כחרסית, מה חרסית שאין הנאה מינה, אף האי דלית ביה הנאה מיניה;

ושל קברות - בסיד, סימנא דחיור כעצמות, וממחה ושוּפך כי היכי דניחזור טפי; **אמר רבן שמעון בן גמליאל: בד"א - בשביעית, דהפקר נינהו, אבל בשאר שני שבוע - הלא צ"ל** **אכילתא** **אכילתא**;

והצנועין מניחין את המעות, ואומרים כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו! וכי תימא, מאן תנא **צנועין**? רשב"ג, והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו - הלכה כמותו, חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה!

תירוץ: אמרי: לא תימא **כל הנלקט מזה**, אלא אימא **כל המתלקט מזה**. קושי: ומי א"ר יוחנן הכי? והא"ר יוחנן: צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד, ורבי דוסא **נלקט** קאמר! דתניא,

רבי יהודה	רבי דוסא
שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר בבוקר - לפני	לעיתותי ערב אומר, כל שילקטו עניים יהא הפקר בערב - אחרי

תירוץ: איפוך דר' יהודה לר' דוסא, ורבי דוסא לרבי יהודה. קושי: אמאי אפכת מתניתא? אפכה לרבי יוחנן ואימא: צנועין ורבי יהודה אמרו דבר אחד!

תירוצ: אמרי: לא סגיא דלא מתהפכת מתניתא, דבהא מתניתא קתני דאית ליה לרבי יהודה ברירה, ושמעינן ליה לרבי יהודה בעלמא דלית ליה ברירה; דתנן: **הלוקח יין מבין הכותים, אומר: שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, עשרה מעשר ראשון, ט' מעשר שני, ומיחל ושותה מיד, דברי ר"מ, ר' יהודה ור' יוסי ור"ש אוסרין.**

רבי דוסא	רבי יהודה
לקט עניים	לעיתותי ערב אומר, כל שלקטו עניים יהא הפקר בערב – אחרי אין דין ברירה
שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר בבוקר – לפני – כר' יוחנן עובד מדין ברירה	

עוד קושי ודחיית התירוצ: אמרי: סוף סוף אמאי קא אפכת לה למתניתין? משום דקשיא דר' יהודה אדר' יהודה, השתא נמי קשיא דר' יוחנן אדרבי יוחנן,

ר' יוחנן – לקט עניים	ר' יוחנן – אחים שחלקו
סתיירה בדברי ר' יוחנן	האחין שחלקו – לקוחות הן, ומחזירין זה לזה ביובל! אין דין ברירה
לא תימא כל הנלקט אלא אימא כל המתלקט יש דין ברירה	

תירוצ 2: אלא לעולם **כל הנלקט**, ורבי יוחנן סתמא אחרינא אשכח, דתנן: **אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל**, אמאי?

- בשלמא לגנב ראשון לא משלם, **ולאנא אפית הא' –** ולא מבית הגנב,
- אלא לבעלים נשלם!
- אלא לאו ש"מ: זה (גנב) לפי שאינו שלו, וזה (בעלים) לפי שאינו ברשותו.
- קושי:** ומאי חזית דאזיל בתר ההיא סתמא? ליעביד כי האי סתמא **דצנועין!**
- תירוצ:** משום דמסייע ליה קרא: **ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה'**, מה ביתו ברשותו, אף כל ברשותו.

שלוש הערות על דברי ר' יוחנן – "צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד"

1. אמר אבבי, אי לאו דא"ר יוחנן: צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד, הוה אמינא: צנועין אית להו דרבי דוסא, ורבי דוסא לית ליה דצנועין;
 - צנועין אית להו דרבי דוסא, ומה בגנב (גנבו כרם רבעי) עבדו רבנן תקנתא, עניים צריכא למימר?
 - ר' דוסא לית ליה דצנועין, עניים הוא דעבדו להו רבנן תקנתא, אבל גנב לא עבדו ליה רבנן תקנתא.
2. אמר רבא, אי לאו דא"ר יוחנן: צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד, הוה אמינא: מאן תנא צנועין? ר"מ היא,

השוואה בין רבי מאיר לצנועין	מעשר	כרם רבעי
אמר ר"מ מעשר ממון גבוה הוא , ואפילו הכי לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה, דכתיב: ואת כל ידא אי אמצעו חמשתו יוסף צליו, קרייה רחמנא מעשרו ומוסיף חומש,	כרם רבעי נמי גמר קדש קדש ממעשר, כתיב הכא: קדש הלו'ים , וכתיב גבי מעשר: וכל מעשר הארץ מנצח הארץ מפרי העץ לה' הוא קדש ,	מה קדש דכתיב גבי מעשר, אף על גב דממון גבוה הוא, לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה,
	אף האי קדש נמי דכתיב גבי כרם רבעי, אף על גב דלאו ממון דידיה הוא, לענין אחולי אוקמיה רחמנא ברשותיה, דהא כי איתיה ברשותיה נמי הא לאו דידיה הוא והא מצי מחיל, משום הכי מצי מחיל	אף האי קדש נמי דכתיב גבי כרם רבעי, אף על גב דלאו ממון דידיה הוא, לענין אחולי אוקמיה רחמנא ברשותיה, דהא כי איתיה ברשותיה נמי הא לאו דידיה הוא והא מצי מחיל, משום הכי מצי מחיל
	ולכן התירו לצנועים להקדיש דברים שאינם שלהם	
שונה מלקט	אבל גבי לקט כיון דממונא דידיה, כי איתיה ברשותיה הוא דמצי מפקר ליה, כי ליתיה ברשותיה לא מצי מפקר ליה.	

3. אמר רבינא, אי לאו דא"ר יוחנן: צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד, הוה אמינא: מאן תנא צנועין? רבי דוסא היא, כי לרבי יוחנן, ורבי יוחנן